

OBZOR

Informační časopis *OBCE TMAŇ*

Ročník XXXVII.

Květen 2025

Číslo 5/2025 (423)

**V květnu-li hrom se ozývá,
v červnu zřídka mrholívá...**

stará česká pranostika

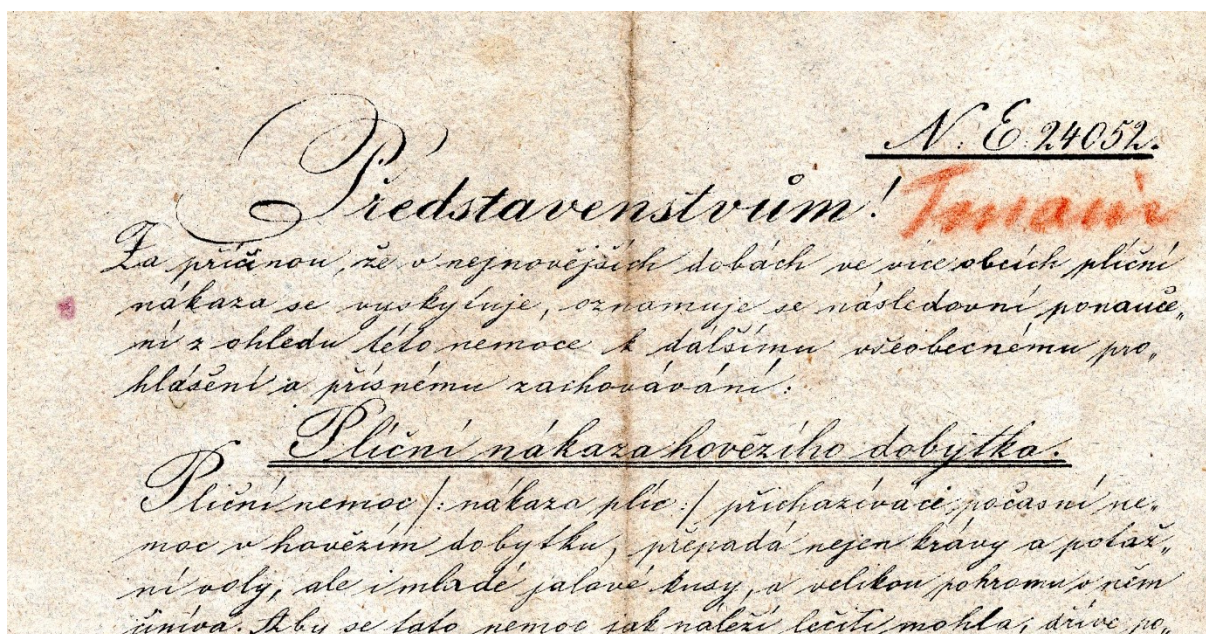
Z HISTORIE OBCE

Historia magistra vitae

Historie je učitelka života ... celá slavná věta zní v originále takto: *Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis* – a v českém překladu: **Historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, zvěstovatelkou dávných dob.** Podívejme se v roce 2025 na historii Tmaň z tohoto pohledu a připomeňme si každý měsíc nějakou událost ze života Tmaň, Lounína, Slavík či Havlíčkova Mlýna a v jejím odkazu hledejme nápady, myšlenky a poučení pro úspěšné pokračování v díle předcházejících generací, díky jimž je dnes Tmaň dobré místo k bydlení. Tmaň si to určitě zaslouží ...

Tmaň a Lounín – veřejná správa.

V minulém díle našeho vyprávění o historii obce jsme se vrátili k přijetí obecního zřízení v březnu 1849. V tomto pokračování se posuneme o tři roky později – do prosince roku 1852 – a seznámíme se s textem určeným představenstvům obcí – v tomto případě Tmaň – jak postupovat v případě výskytu plicní nákazy u hovězího dobytka.

Představenstvům!

Tmaň

Za příčinou, že v nejnovějších dobách ve více obcích plicní nákaza se vyskytuje, oznamuje se následovně ponaučení z ohledu této nemoci k dalšímu všeobecnému prohlášení a přísnému zachování.

Plicní nákaza hovězího dobytka.

Plicní nemoc (nákaza plic) přichází více počasně nemoc v hovězím dobytku, přepadá nejen krávy a potažní voly, ale i mladé jalové kusy a velikou pohromu v něm činívá. Aby se tato nemoc jak náležitě léčit mohla, dříve potřebí jest dobře rozoznati jakého druhu a jaké povahy ta nemoc jest. Velmi časté bývá plicní nemoc pravý zánět neb zapálení plic; jindy je spojená se shnilou zimnicí, povšechnou slabostí a ochablostí (pitomíce), někdy je dokonce nakažlivou, jakož například při vředovaté nahnilosti plic. O těchto třech rozličných druzích plicní nemoci se zde v krátkosti poučení dá.

Plicní nemoc zápalivé povahy aneb zapálení neb za zánět prsou přichází v dobytku na podzim a počátku zimy, řídčeji zjara při mokrém, studeném a nestálém povětří, při silných

mlhách a jinovatkách, zvláště když se dobytek příliš časně na pastvu a pozdě večer domů honí, aneb když náhle nastudne, což zvláště o skromných a silných kusech platí.

Nemoc ta začíná nejvíce náhle beze všech předchůdců prudkým mrazením a potřásáním, načež velká horkost následuje, zvláště při kořenu, rohů a uší. Kůže je napnutá, chlupy při zimničném mrazení vyvstalé, oči červené nabubřelé, ohnivé a suché; kůžička v chřípích a v hubě silně červená a horká, morda horká a suchá; dobytče stojí jako zmámené se sklopenou hlavou a s vyschlým krkem, vzdálené od žlabu a jeslí s roztaženými předními nohama, na zem se neklade, někdy jen na kratičký čas; dýchání jde zčerstva zkrátka a úzkostně, tlukoucím pohybem hladového důlku; nutí-li se k pohybování a chůzi, bývá dýchání ještě těžší, chůze velmi mdlá. Je-li s plícemi i podžeberní blána zanícená, jeví dobytče bolest a strach před každým dotknutím ze žeber; často přehýbá hřbet vzhůru a pokašlává při tom v kratičkých ruchách, suše a s patrnou bolestí, žrát docela nechce, nic nežvýká, pije však hltavě a krátkých tazích a přestávkách; lejno jde načernalé, suché a vychází málo; moč je skromná, barvy temné, průhledná a řidší; krávy dávají poskromnu slabé ho vodnatého mléka. V nejvyšším stupni zápalu v tak zvané plicní sněti bývá vnitřní kůžička v chřípích a v hubě celá tmavě modrá, horkosti palčivé; rohy, uši a paznehty neb kopyta střídavě studené, dýchání velmi spěšné a pracné v krátkých tazích, dech mírně vlažný aneb chladný. V takovém případě bývá smrt skutečně velmi blízko, nebo dobytče klesá brzy na to, studený pot se na něm vyrazí, chvílku ještě pracně s otevřenou hubou dýchá až zdechne.

Při otevření padlého kusu naleznou se velmi rozsáhlé, černou krví naplněné křehké plíce, podžeberní blána pak a někdy i spona buď zcela aneb místy sněti zpráchnivělá. Když jest nemoc mírnější povahy, obyčejně již třetího dne prospěšný obrat dělá a ve 3 nebo 4 dnech na to docela zlepší, přičemž lehký kašel s vývrhem a hustou mocí nastoupí, dýchání již ztížené má svobodný průchod; chuť k žrádlu a přežvýkávání se opět ukazuje a zdraví se navrácí. V méně šťastných případech, avšak dosti často, konává zánět prsní v dlouhotrvající zle nemoci prsních vnitřností, zvláště ve zkypření neb zmasatění plic ve ztvrdnutí plic, podebrání plic, v prsní vodnatelnost aneb v srůst plic blánou podžeberní. Plicní nemoc s obecnou ochablostí a slabostí těla tak zvaná pitomice, aneb shnilý zánět plic, hnití kořenu vystupuje se v špatných letech, když žně špatně sypaly a dobytek špatně krměn byl, aneb po zimách, ve kterých dobytek a telata nouzi trpěl, v parnatých nečistých chlévech, chodí na mladý, špatně chovaný dobytek a telata, na příliš staré kusy a ochablé krávy, pak na taková zvířata, která již dříve na neduh prsní trpěla. Dříve než vypukne nemoc ta projevuje se jistými známkami, jakož jsou zmenšený lesk chlupů, bledost viditelná vnitřní pokožky v hubě, bledost nosu, uší a řiti, ochablost a sklíčenost, špatný a zchudlý zevnějšek zvířete, suchý kašel, těžkosti při léčení aj. Při vypuknutí nemoci pozoruje se mrazení neb zima střídající se s velkým hned na to následujícím horkem zvláště na rohách a uších; chlupy jsou při tom kostrbaté a beze všeho lesku, oči mdlé, kalné, vpadlé, z huby, z chřípí vytéká tuhý šlem, dobytče sotva se na nohou drží; bázlivě dýchá s namáhavým pohybováním boků, pobočných důlků a břicha, a někdy při tom úzkostně pokašlává; jako již dříve chuť k žrádlu přestala, tak přestává i přežvýkování docela; mléko se ztrácí, teplota těla přechází ve velikou horkost a palčivost, která se u některých kusů se zimou střídá, dobytče klesá častěji k zemi a velmi těžce si zpět na nohy pomáhá, vzdychavě a úpěnlivě dýchá s bolestným násilným kašlem, přičemž často zpěněná krev z nosu vytéká.

Když jest nemoc na nejvyšším stupni, bývá výhozek nahnílý, smradlavý, škornovatý, obsahující někdy celé kusy shnilé kůže a plic, k tomu se přidává ještě průjem jako mrcha smradlavým výkalem, aneb zácpa a nadýmání zadku s třesením všech údů, a když úplné zeslábnutí nastoupí, přichází i smrt. Trvání celé nemoci až k smrti bývá někdy jen 5 nebo 7 dní, někdy se však na 14 dní až na 3 neděle táhne. V kusech padlých se plíce celé zkažené, ztvrdlé a zkypřelé, zlé barvy a zvadlé. Nepřináší-li nemoc rychlou smrt, tedy dlouho trvá a přechází konečně v uzlovatou ztvrdlost a podbírání plic (zdlouhavé hnití plic neb hnití kořene) k čemuž se ještě srůstání plic s podžeberní pokožkou a vodnatelností prsní přidává.

Zlá nákaza plic aneb pryskýřovitě hnití plic vyskytuje se konečně jakožto pravá morovina a nákaza v hlubokých, močálových krajinách, zvláště mezi horami, v úzkých a puchovitých aneb vlhkých chlévech při špatné, spařené, podkalné a zatopené píci, a při shnilé zkažené vodě k pití z louží a kalužin, při častém zastuzení dobytka napájením studenou vodou z horních

pramenů, lesních potoků neb sněhovou vodou zjara. V mnohých pádech projevila se nemoc ta také nakažlivou. Nemoc tato má zpočátku zdoluhavý chod, když se ale již jednou zmocnila, umoří dobytče rychle a velikou prudkostí. Zvíře jest nejprve smutné a zaražené, má bledé zakalené oči, chladné uši a rohy, kůži s kostrbatými hrubými chlupy, dýchá obtížně a křečovitě, chuť k žrádlu ještě trvá, ale přežvýkávání přestává, lejno jest suché. Později přibývá patrné ochablosti a slabosti, oči se více kalí, nos je šlemem pokrytý, zuby se vyklají, dobytče prohýbá hřbet hluboce a bolestně, když se rukou přes něj jede; na nohou se sotva, a to jen s chvěním drží; buď jest zacpané a má při tom zadek naběhlý, aneb často řídké lejno kálí; vždy silněji a silněji s velikým namáháním chrchlá; dojně krávy nedávají v takovém stavu skoro žádné mléko a březí obyčejně zmetají.

Když je nemoc na nejvyšším stupni, pak se slabost a hniloba tak silně zmáhá, že i slina vozhr nakažlivými stávají a jako mrcha zapáchají, kůže je vzduchem napnutá, dobytče skřípe s volnými a vyviklanými zuby a kašle s takovým namáháním, že při každém rázu tenké lejno z řiti vytéká; v tomto posledním stupni nemoci leží dobytčata neustále majíce krk zrovna napnutý a hubu otevřenou, konečně strnou údy a vnitřní díly stydnou a smrt přichází.

Jsou-li okolnosti velmi příznivé a léčení dobré, začíná se nemoc mezi 8. a 14. dnem lepšiti, přičemž nádory (oteklina) na rozličných místech pod kůží, pod spodním pyskem, pod břichem atd. vyskakují, kašel je vždy slabší, lehčí a vlažnější, z nosu a chřípí vytéká nažloutlý lepkavý kal, a chuť k žrádlu a k přežvýkávání opět přichází.

Při otevření padlých kusů nalézají se obyčejně plíce s podžeberní pokožkou a sponkou srostlé, a zevně rosolovitou a špekovitou látkou potažené, jedno nebo druhé křídlo plicní jest vždy mnohem větší, velmi těžké a tvrdé, při vyříznutí místem červené, k žluté, hnědé, olověné, černé, skvrnitě jako mramorované, s černou s sedlou krví naplněné a zrosolované; naproti tomu je druhé křídlo scvrklé, bledé, všechny ostatní vnitřnosti jsou místy snětí neb prachnutím pokažené aneb škrvnaté, knihy jsou měkké, s pokaženým obrokem naplněné, játra docela křehká.

Hojení plicní nákazy.

Při hojení plicní nákazy prvního druhu, kteráž nic jiného není než zánět, tj. zapálení plic, zaleží nejvíce na tom, aby se co možná s pomocí přispíšilo, protože se zpočátku velmi lehce zhojiti dá. Nejprvnější a nejdůležitější jest puštění žilou krční as 6 neb 8 liber krve; pak se protáhne lalokem hnisová žíně neb tkanice terpentýnovým aneb bobkovým olejem namazaná, aneb se tam dá kousek kůžičky; zároveň se mají dávat klystýry ze 6 neb 8 lotů kuchyňské soli v 3 neb 4 žejdlících vody rozpuštěné, a to sice zpočátku nejdéle po každých 2 hodinách; k užívání 6 lotů vinného kamene a 4 loty kuchyňské soli s otrubami, medem a vodou za lektvar připravené; když ale vytékající krev již tmavou barvu má, přidá se k lektvaru ještě několik lotů střelného prachu aneb salitru. Druhého dne se dávají tyto věci jen po každé 3. hodině; když se úkazy zápalčivosti, těžkost a dýchání větší horkost těla opět projevují, musí se s pouštěním krve opakovati. Kromě hnisové žíně můžeš ještě terpentýnového a bobkového oleje, jinak prášku ze španělských much k tuhému potírání po žebrech podá zato patkami užívati, což někdy velmi prospěšné bývá, hnisová žíně se 3. dne vytáhne, aby se příliš velkou ztrátu šťávy přílišné zeslábnutí nezpůsobilo. Pro rychlejší pozdravení dávají se též hořké a sirnaté léky. Skloňuji-li se však již zánět k prachnutí neb snětí, což ze známek výše uvedených poznati lze, tenkrát musíš co možná nejrychleji otevřením obou krčních žil 10 neb 12 liber krve vypustiti, na to prsa ostrým mazáním hodně natírat, a ostatní částky těla i nohy věchtem slaměným třít; k užívání dej sanitru a kafru (posledního jeden quint na jednu dávku). Avšak bývá v takové případnosti velmi malá naděje k zachování dobytčete.

Při shnilé plicní nemoci smějí se solnaté léky jen v prvním počátku dávat, kdežto k tomu dopomáhají, aby se dostatečně měkkého lejna vyvedlo. Jakmile se to docílilo, má se hned kořených léků, a k natírání prsou lehkoplynných výparných olejů užívati.

Avšak jest takovýto neduh zřídka kdy k vyhojení, a byl by třeba rychle, totiž v několika dnech neusmrtilo, přechází obyčejně v nezhojivý neduh prsní, v srůstání a tvrdnutí plic, ve vodnatelnost prsní a vzhnisání neb podebírání plic, což buď nezhojitelnou obtížnou dýchavičností aneb poznenáhle rušení a kazení plic se chřadnutím celého těla za následek mívá.

Konečně pak zlá nákaza plicní, kteráž se zvláštní slabostí plic i celého těla spojena jest, potřebuje hned zpočátku vonnokořenné a sirnaté léky např. pelyněk, andělíka lékařská, puškvorec, jalovcové zrní (od každého lot), zlato-síru, terpentýnový olej (od každého quintu), to vše medem aneb jalovcovou šalší na lektvar připravené. Při tom musíš prsa povrchu silně natírat, a dej dobytčeti páru ze spařeniny slézu okrouhlolistého a z máty (balzámu) dechem polykati, což se tak stává, že se mu pod hubu nádoba s dotčenou vařící silnou páru vydávající spařeninou postaví. Jestli již nemoc dále pokročila, zřídka kdy se to pořídí, protože již plíce tak změněné a porušené bývají, že k zhojení ani schopny nejsou. Jestli však se dobytče lepší, musíš mu ještě po nějaký čas denně trochu pelyňku, jalovcového zrní, anýzu neb fenyklu a síry, píci pak jen silnou a lehce zažívateľnou, a to zpočátku drobet spařeniny dávat i dobytče při tom před tužším povětřím a ode všeho většího pohybování chrániti. Ze svrchu uvedeného vysvětlení každý rozumný hospodář sezná jak velice nebezpečná nemoc tato pro dobytek jeho jest, jaké pozorlivosti, vědomostí a zkušeností potřebí má, aby nemoc tuto podle jejího rozličného druhu poznal nejprospěšnějších léků a prostředků k tomu vyvolil, v pravém čase a v náležitém smíšení a s vydatnou obratností a umělostí jich použil, ku konečné sám uzná, že on sám hojení na sebe převzít nemůže, nýbrž že k tomu znalce té věci, na kteréhož se bezpečit může, zavolati musí.

Ochranné prostředky před plicní nákazou.

K uvarování plicní nemoci, ať jest to zánět plicní aneb zlá nákaza plicní, potřebí jest co možná všeho toho se chrániti, což dříve jakožto příčina a původ té nemoci udáno bylo. Dobytek tedy musíš co nejvíce možno v čistých, prostranných, vzduchu přístupných chlévech, skrz které však průvan neb povětří táhnouti nesmí držeti, za silné rosy, jinovatky a za mokrého jarního a podzimního povětří nesmíš ho vyháněti a hledíc na čistotu jeho těla na zdravou dobrou píci neb obrok pak na čistou vodu, kteráž příliš studená býti nesmí.

Jakmile ve stádě aneb ve dvoře v některém kusu nemoc ta vypukla, musíš takový kus od ostatních oddělit, ostatní pak všecky kusy, jenž zdravé býti se zdají, jeden po druhém dobře prohlédnout. Ty kusy, při kterých se suchý výkal neb lejno, suchý nos, ohnivé oči, těžký dech a jiné známky vznikajícího zánětu prvního znamenají, musíš před skutečným a dokonalým vypuknutím té nemoci chrániti to se stává tím, když jim hnisové žíně na laloku neb předprsni kůži protáhneš, kuchyňskou sůl a vinný kamenec k užívání dáš a při větší těžkosti v dýchání malíčko žilou pustíš. Naproti tomu musíš dáti slabým velmi mladým a špatně kmeným kusům, když postonávají začnou, smíšeninu z jalovcového zrní, pelyňku, síry a kuchyňské soli a k tomu hled, aby dobrou a záživnou píci dostávaly.

Jelikož ale nemoc plicní, zvláště zlá nákaza, ač z povětrností a špatného kmení pochází, někdy nakažlivou se stane, a též pouze nakažením do chlévů u stáda přinášena býti může, musíš i na toto nebezpečí pozor dávat. Z míst takových plicní nemoc zle řadí, žádný dobytek nekupuj a koupené za časů takové nemoci, voly a dojně krávy na stání k druhým kusům hned nedávej; zdravé kusy od nemocných docela vzdal, takto pak oddělené nemocné kusy zvláštní hlídač pod ochranou měj, který ke zdravým kusům přicházeti nesmí; též nářadí a nádoby napájecí, dokud jak náleží vyčistěte a umyto nebylo, u zdravých kusů nebude potřebováno, jak brzy na blízku nemocných kusů stálo.

Mrchy padlých kusů ať se na vzdálených místech otevrou, prohlédnou a s toutéž pozorností jako při sněti slezinné hluboce zakopají.

Dobytek na shnilou neb zlou nákazu plicní nemocný nesmíš k požití masa porážeti, aniž od něho mléko, máslo a jiné odpadky prodávati, protože nechutnou, ošklivou a škodlivou potravu člověku dává.

Chlévy, v kterých na zlou nákazu nemocné kusy stály ať se bedlivě vyčistí a vyvětrají, sliny, pak hnůj a jiné odpadky ať se dříve odmyjí, než tam nový dobytek bezpečně postaviti můžeš. Při této příležitosti se též nápodobně obsah zdejšího oběžního listu od 9. prosince 1851 č. 21703 k řádnému zachování odporučuje.

C.k. okresní hejtmanství na Smíchově dne 2. prosince 1852.

C.k. okresní hejtman Miltner.

autor Jaroslav Horáček

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Církev římskokatolická

Mše sv. se koná v květnu 2025 v obvyklém termínu – tzn. čtvrtou sobotu v měsíci, která připadá na sobotu 24. května 2025 v 16:30 hodin.

Aktuální ohlášky nebo informace o mších sv. a o životě v Římskokatolické farnosti Žebrák najdete na webových stránkách www.farnostzebrak.cz.

Nejbližším místem, kde mohou věřící z Tmaně a okolí navštívit v Římskokatolické farnosti Žebrák každou neděli v 8:00 hodin ráno a středu v 16:30 hodin odpoledne mši sv., je kostel Narození Panny Marie ve Zdicích.

autor Jaroslav Horáček

Církev československá husitská

Z dění v NO CČSH ve Tmani

V dubnu 2025 jsme společně prožili Velikonoční svátky a radost ze Vzkříšeného Krista, který je stále s námi. Povzbuzení duchovní z Velikonoc se v naší NO CČSH propojila i s krásného pokračujícího počínu, projektu Čteme Bibli, který navazuje na celonárodní Čtení Bible, které bylo již ukončeno a organizátoři vše nechali na libovůli zúčastněných. Pozvedli jsme tedy předanou štafetu a četli. Na Krakovci, v Koněprusích, v Senlife Tmaň a dokonce i v Senlife Mělník. Hlásí se nám i další dobrovolníci, z čehož máme radost. Videá tak můžete postupně vidět na YouTube stránkách @svetluskyTman či na FB: @ccshtman. Děkujeme bratru Michalovi Holasovi za natočení videí a všem zúčastněným za jejich ochotu i pěkný přednes, některým i za vlastní komentář k textu.

27. 4. 2025 jsme ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani slavili Jiřskou poutní Bohoslužbu při níž jsme připomněli položení základního kamene našeho sboru před 100 lety a rovněž oficiální vznik tmaňské Náboženské obce Církve československé státním souhlasem. Připomněli jsme též narození husitského krále Jiřího z Poděbrad, krále dvojího lidu, který usiloval o mír v celé Evropě. Sbor, to není jen budova (kostel), ale i lidé tvořící naši tmaňskou NO a tak jsme připomněli též zakladatele a dlouhou řadu těch, kteří s láskou, velkým úsilím a obrovskou vírou, položili základy CČSH ve Tmani. Děkujeme i Vám a OÚ Tmaň, že s námi procházíte různými radostmi i obtížemi a dohromady jsme jedno neopakovatelné společenství, ať věřících, či přátel.

Věříme, že se nám i v letošním roce 100. výročí položení základů Sboru podaří opravit nějaký díl hodnotné kulturní památky. Žádosti na dotace z různých zdrojů budeme podávat též v roce 2026, v roce, kdy byl Sbor již otevřen k bohoslužebným účelům.

Bohoslužby v květnu 2025:

Pravidelné bohoslužby v Senlife v 10:00 hodin a ve Sboru Jiřího z Poděbrad v 16:00 hodin.

Dne 8. května 2025

- od 13:00 hodin Pietní akt Suchomasty
- od 16:00 hodin Pietní akt Tmaň -položení květiny a modlitba u pomníku obětem I. a II. světové války. Připomenutí 80. výročí od ukončení II. světové války.
- od 17:00 hodin Slavnostní koncert houslisty Jaroslava Svěceného. Tento jedinečný kulturní pořad je připomínkou 80. výročí ukončení 2. světové války, 100. výročí položení základního kamene našeho Sboru i významným výročím pana Jaroslava Svěceného v jeho hudební kariéře. Rovněž důležitou připomínkou zakladatele tmaňské tradice těchto koncertů bratra Ivana Kouly. Posledního koncertu se s námi účastnil 8. května 2018 ve svých 95 letech (zemřel 28. 5. 2018).

Dne 23. května 2025 Noc Kostelů ve Tmani - téma Naděje

Římanům 15, 13 "Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého."

Program Noci kostelů je i na stránkách Noc kostelů 2025

V 17:00 hodin Otevření Sboru Jiřího z Poděbrad

18:00 - 19:00 vystoupení operního pěvce Andreje Beneše a jeho žáků (Antonín Kaufman, Kamila Smolíková)

Speciální host - operní pěvkyně Marta Tauberová ředitelka Základní umělecké školy Stella Maris Králův dvůr

20:00 - 20:30 Štěpán Jícha a spol - absolvent hry na akordeon

Rezervace posledních míst na koncert Jaroslava Svěceného je možná do 6. května 2025 na čísle: 602 766 899 nebo mailem :jana.jeska@seznam.cz - předmět : Koncert 8.5.2025.

Děkujeme OÚ Tmaň za finanční zajištění tohoto koncertu.

Dalším dárcům předem děkujeme za pomoc při dofinancování celé akce.

Pro Noc kostelů 2025 je vstup volný.

Srdečně děkujeme všem, kdo se připojili ke sbírce pro paní učitelku Olgu Herdovou a děkujeme těm, kdo ji ještě podpoří. - <https://donio.cz/dejme-ole-sanci-na-zivot?>

Naději hledejte v Hospodinu.

Matouš 12, 21 "A v jeho jménu bude naděje národů."

1. Korintským 13, 13 "A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska."

autor Jana Šmardová

Z HISTORIE TMANĚ – 62. DÍL

Dřinový dolík

Minulý měsíc jsem vám slíbil bombu. Možná někteří z vás čekají něco mimořádného, neočekávaného, možná jakousi senzaci, nějaký krvák, prostě cokoliv.

Budme ale střízliví – představy kohokoliv z nás se mohou lišit, každý z nás si může pod tímto pojmem představit cokoliv – prostě podle toho, jak je kdo založen, jakou má povahu, jakou má momentálně náladu, jaké má nároky – těch možností je nesčíslné množství

Dnešní povídání věnuji malému údolí nedaleko Kotýzu, zvanému Dřinový dolík, jímž podle pověsti chodívala z Kotýzu dcera tamějšího rytíře Kotajse přes místo, kde kdysi stávala starobylá Tmaň (dnešní místopisné značení Ve Vescích) k mohutnému dubu stojícímu zhruba v místech dnešního katolického kostela.

Tehdy prý byl na dubu obrázek s podobiznou svatého Jiří, ke kterému se dotyčná dáma chodívala modlit.

Pověst je pověst, později postavený kostel je zasvěcen svatému Jiří, věrme tedy pověsti.

Vraťme se však k Dřinovému dolíku – vždy tvořil spojku mezi silnicí a planinou Kotýzu. Svě jméno dostal podle keřů dřínu obecného, které rostly v poměrně značném množství po jeho pravé straně.

Dnes je v jeho blízkosti velkolom, který na růst dřinek nemá příliš dobrý vliv, ale přesto se tu a tam dá nějaký ten keřík ještě najít.

Jako kluk jsem chodíval do Dřinového dolíku s babičkou sbírat červené plody dřinek, z nichž maminka vyráběla zavařeniny, sirupy, kompoty a džemy.

S tátou jsme tu pro změnu sbírali šišky černých borovic, kterých zde bylo také požehnaně – výborný materiál pro zatápění i topení v kamnech (ústřední topení ani elektrické či plynové sporáky tehdy neexistovaly, uhlí bylo na příděl a peněz také moc nebývalo).

Na pravé straně Dřinového dolíku bývala malá jeskyňka, do které se chodívalo i pro písek na mytí nádobí. (JAR a jiné současné chemické prostředky tehdy také neexistovaly)

Cesta ze Tmaně Dřinovým dolíkem na Kotýz bývala kdysi zřejmě nejkratší a byla tedy poměrně dost frekventovaná. S výstavbou železniční vlečky VČS a uzavřením podskalské cesty v šedesátých letech minulého století se situace do značné míry změnila – cesta přestala být udržována, začala zarůstat divokým křovím, do cesty napadaly staré stromy, které znemožnily průchod, postupně se rozšířil lom.

Bylo mi do jisté míry staré cesty svým způsobem líto – možná to byla nostalgie, možná snaha opětně zprůchodnit starou cestu na Kotýz, možná jen snaha dokázat si, že se s tou cestou dá něco udělat – prostě: „Dědku, zkus to!“

Navázal jsem tedy kontakt s hajným panem Šebkem, který proti této myšlence neměl v podstatě námitek, upozornil mne však, že veškeré práce musí být projednány se zástupci ChKO Český kras.

I toto jednání proběhlo vcelku dobře – zástupce ChKO Český kras ing. Mottl požadoval dodržet vegetační období, ponechat v lese veškeré silné dřevo a položit část těchto stromů napříč cestou, aby bylo zabráněno případným neukázněným motocyklistům v jejich řádění v oblasti.

Povolení jsem tedy měl, zbývalo promyslet způsob, jak úpravy provést. Měl jsem dokonce i příslib pomoci z nejvyšších míst tmaňské obce zejména ohledně likvidace těch nejsilnějších kmenů.

Dřinový dolík leží asi ve třech čtvrtinách cesty od rozcestí u Havlíčkova mlýna a starou vrátnicí VČS. Cestu do něj nemůžete minout – po levé straně cesty je na jejím počátku tabule Národní přírodní památka Kotýz - pradávné útočiště lidí i přírody.

Počátek cesty se zdál být jednoduchý – cesta, které jsme trochu pomohli, vypadala opravdu jako lesní cesta a teď už není příliš zarostlá a neschůdná. Dokonce i divoké křoví šlo z počátku poměrně snadno odstranit.

Asi po 200 metrech však byla cesta přehrazena vysokou změtí různě spadných silných kmenů borovic, přes kterou se nebylo možno bez motorové pily dostat. Také koncové pokračování cesty bylo za touto hromadou hodně ovlivněno blízkostí lomu .

Co s tím? Motorovou pilu nemám, slibovaná pomoc obce nepřicházela a já pomalu začal pochybovat o zdatu svého nápadu. Ale právě v té době jsem se přesvědčil, že dobří lidé ještě žijí.

Právě v době, kdy jsem psal příspěvek do minulého (dubnového) Obzoru mi přišlo mailem pár fotografií, na jejichž základě jsem (možná v euforii) napsal odstavec o bombě.

Dva Tmaňáci, jimž jsem se o svých potížích zmínil, se o své vůli vydali do Dřinového dolíku a obrovskou hromadu v souladu s požadavky ChKO Český kras zlikvidovali.

A co je zajímavé? Jeden z nich mi doslova zakázal, abych ho v souvislosti s tímto činem kdekoliv jmenoval. S druhým jsem se dosud nestačil domluvit, asi to ale bude stejné. Snad si dají v budoucnu říci – nemají se za co stydět.

Co dodat? Díky současné blízkosti lomu bude nutno navíc vymyslet novou koncovou trasu cesty. Ale i na tom se už pracuje. Je třeba provést také různé „kosmetické“ úpravy, aby byla trasa cesty řádně viditelná a aby se na ní nedalo zabloudit.

P.S. Fotografie v článku jsou rok staré. Ty nové, současné až někdy příště.

O tom, jak jsme pokročili, vás budu podle možností informovat.

Mějte se! Franta

autor František Procházka

Z DĚNÍ V OBCI

OBEC TMAŇ oznamuje občanům, že

OČKOVÁNÍ PSŮ ve Tmani a na Louníně
bude probíhat dne 21. května 2025
od 17.30 do 18.00 hodin na Louníně u rybníka
a
od 18.00 do 18.30 hodin u rybníka ve Tmani (před zámekem)

cena očkování 110,- Kč
cena kombinované vakcíny 320,- Kč

MVDr. Brožková Vladimíra

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TMAŇ

Vážení čtenáři,
bohatou fotodokumentaci k níže popisovaným akcím a aktuální informace naleznete na webových stránkách – www.skola-tman.cz

Mgr. Táňa Dvořáková – ředitelka ZŠ a MŠ Tmaň

Základní škola

Ve středu 2. dubna se zástupci druhé, třetí, čtvrté a páté třídy opět po roce zúčastnili soutěže EVVO (environmentální vzdělávání, výchova a osvěta), tentokrát v Nižboru.

V různých úkolech a aktivitách prokázali svoje znalosti a to takovým způsobem, že (jen mezi námi - naprosto suverénně) zvítězili. Gratulujeme všem zúčastněným za vytvoření skvělého týmu a děkujeme ostatním soutěžícím za příjemnou atmosféru a organizátorům za vydařenou akci.

Náš dětský školní sbor se pustil do netradičního projektu – natáčeli videoklip k písni inspirované muzikálem Beetlejuice. Zajímavostí je, že tuto originální píseň jim pomohla vytvořit umělá inteligence. Děti si s natáčením poradily skvěle – sbor zpíval, tančil. Výsledný klip odeslali do soutěže pořádané divadlem Karlín a už teď se nemohou dočkat, jak asi dopadnou. Poděkování patří všem, kdo se do projektu zapojili a byli nápomocni při přípravách. Velká pochvala patří hlavně našim šikovným zpěvákům a zpěvačkám - byli jste úžasní!

Další dubnovou akcí, pořádanou naší školou, byla soutěž v angličtině. Na tuto akci trénovali všichni žáci dlouho a na výsledku to bylo znát. Představení byla nápaditá a nadšení byli jak žáci, tak i pedagogové.

Ve škole probíhala i ochutnávka mléčných výrobků, na které si všichni pochutnali. Díky firmě BOVYS děti ochutnaly výborné mléčné výrobky - sýry a žervé. Zdravá svačinka potěšila všechny mlsné jazýčky.

Žáci druhého a třetího ročníku začali jezdit do plavecké školy v Hořovicích. Po první teoretické lekci začali plavecký výcvik se vším všudy. Děti byly podle svých dovedností rozřazeny do skupin a hned začal intenzivní trénink. Doufáme, že děti si takto užijí i následujících osm lekcí.

Ve čtvrtek 10. dubna děti ze školní družiny opět navštívily seniory v domově Senlife. Tentokrát bylo tvoření v duchu afrických bubínků a tak si každá z babiček i všechny děti vyrobily malý bubínek. Zdobení probíhalo sdílením nápadů a společným výtvarničením.

V úterý 22. dubna 2025 jsme v 1. třídě přivítali milou návštěvu – předškoláky z mateřské školy! Naši prvňáčci jim ukázali, jak to ve škole chodí a zazpívali jim písničku. Už teď se těšíme, až se v září znovu potkáme!

Zápis do 1. třídy je velkým dnem pro malé školáky i jejich rodiče...

V úterý 22. dubna 2025 s úsměvem, odvahou a zvědavostí děti vstoupily do školy, kde je od září čeká spousta nových zážitků, kamarádů a objevování. Na všechny budoucí prvňáčky se moc těšíme!

Na meziškolní soutěži ve zdravotě zástupci naší školy předvedli, co všechno umí – od první pomoci až po týmovou spolupráci. Získali krásné 3. místo, druhé místo jim uteklo pouze o 1 jediný bod! Děkujeme všem soutěžícím za skvělou reprezentaci školy. Byli jste úžasní!

Děti ozdobily vajíčka a společně jsme je pověsily na školní strom. Akce proběhla ve spolupráci s Kulturní komisí Tmaň. Po Velikonocích děti, které se zapojily, za své krásné výtvary obdržely malou odměnu.

kolktiv ZŠ Tmaň

Mateřská škola

DUBEN U NÁS VE ŠKOLCE

Pojďte se s námi podívat, jak to u nás vypadalo v dubnu a že jsme toho stihli opravdu mnoho.

Od dubna jsme začali jezdit do solné jeskyně v Králově Dvoře. Děti si v solné jeskyni hrají a zároveň si posilují imunitu a přijímají benefity, které pobyt poskytuje.

Děti z Motýlků jezdí do bazénu v Hořovicích, kde se učí plavat, správně dýchat a nebát se vody. Moc se jim lekce líbí a na plavání se těší.

Motýlci šli ke konci dubna k zápisu, proto jsme byli navštívit děti z první třídy. Podívali jsme se, co prvňáčci ve třídě dělají. Děti se pak k zápisu těšily, a už znaly lépe prostředí.

Ve školce jsme se tradičně rozloučili se zimou. Vyrobili jsme Moranu a po slavnostním průvodu plné hudby, jsme ji hodili do místního rybníku. Rituál jsme si moc užili.

Téměř celý měsíc jsme se chystali na Velikonoce, sázeli jsme sazeničky, vyráběli velikonoční vejčka a říkali jsme si o velikonočních zvycích.

Dalším tématem dubna byla zvířata. Povídali jsme si o domácích zvířatech, kde bydlí, jak se jmenují jejich rodiny a jak žijí. Děti téma moc bavilo. Zvířátkům dokonce postavily i domečky a přiřazovaly, co nám, které zvířátko dává.

Dne 22. dubna proběhl ve škole zápis a Motýlci to všichni velmi dobře zvládli. Děti toho hodně věděly a statečně se přišly do školy zapsat.

Den Země jsme tradičně oslavili v hasičském areálu. Opekli jsme si všichni společně buřty, na kterých jsme si moc pochutnali a užili jsme si pobyt v areálu.

Ke dni Země nám připravila družina krásný program s tematikou ekologie a ochrany přírody. Děti měly několik stanovišť, kde plnily úkoly. Dozvěděly se nové věci a užily si odpoledne.

Přejeme Vám krásné jaro

kolktiv MŠ Tmaň

KULTURA

DĚTSKÝ DEN

V SOBOTU 31.5.2025

DOPOLEDNÍ PROGRAM

FOTBALOVÉ HRŠTĚ VE TMANI

9:00 – 11:00

SOUTĚŽNÍ DOPOLEDNE
S ODMĚNOU PRO KAŽDÉHO

ODPOLEDNÍ PROGRAM

HASIČSKÝ AREÁL VE TMANI

OD 15:00 HODIN

ODPOLEDNE PLNÉ ZÁBAVY
ZAKONČENÉ TÁBORÁKEM

INFO OBCE

Pohotovostní služby zubních lékařů

Pohotovostní služby zubních lékařů jsou v květnu 2025 zajišťovány na Berounsku a Hořovicku v době od 08:00 – 11:00 hodin takto:

Termín	Zubní lékař / adresa ordinace	Telefon
8.5.2025	Dr. Růžičková Monika Zdice, Čs. Armády 895	311 685 674
10.-11.5.2025	Dr. Kaiser Zdeněk Hořovice, K Nemocnici 1106/14	311 551 111
17.-18.5.2025	Dr. Krůta Václav Beroun, Havlíčkova 113	311 625 901
24.-25.5.2025	Dr. Kurtáková Katarína Beroun, Pod Haldou 64	777 742 971
31.5.-1.6.2025	Dr. Lavgaev Matsak Beroun, Plzeňská 1880	773 852 777

A něco málo pro naše mozkové závity...

3	2	7			6			
6								
		9		3		6		
9	5			7		8		1
4			8		5			6
8		1		9			7	4
		4		2		3		
								9
			4			1	2	5

OBZOR – informační časopis Obce Tmaň.

Registrováno na Ministerstvu kultury ČR – evidenční číslo: MK ČR E 10531
Vydává Obecní úřad Tmaň, IČO: 00233901. Internetové stránky: www.obectman.cz.

Adresa redakce: Obecní úřad Tmaň, 267 21 Tmaň. E-mail: ou@obectman.cz.

Nepodepsané příspěvky připravil redakční kolektiv ve složení:

Frühling Jaromír, Vinšová Petra, Rysová Kateřina, Bartlova Petra.

Redakční uzávěrka vždy 30. na příští měsíc.

Toto číslo vyšlo 7. května 2025

Cena výtisku: 5,- Kč